

ДРАГАН ЂОРЂЕВИЋ, ДИРЕКТОР „БЕОГРАДСКОГ ВОДОВОДА И КАНАЛИЗАЦИЈЕ“

Београд пије једну од најквалитетнијих вода у Европи ~ Богатство са београдских славина ~ Радници као хероји зиме ~ До 2025. прикључак на водоводну и канализациону мрежу за све Београђане ~ Фабрика за пречишћавање отпадних вода и Интерцептор ~ Рекордна обнова уличне водоводне мреже ~ Због домаћинског пословања вишеструко већа добит ~ Довољно воде и за будуће генерације ~ Брига о канализацији за град важна као брига о личној хигијени за човека ~ Мобилно постројење за прераду воде ~ Уз градску подршку 470 радника дочекало стално запослење ~ Колективни уговор за боље услове рада комуналаца ~ Трилогија о води - комунална повест Београда

ПИШЕ ГОРАН КОЗИЋ
ФОТОГРАФИЈЕ Ж. СИНОБАД и архива предузећа

Београђанима данас чињеница да из градског водовода добијају чисту пијаћу воду можда и није необична, али би требало да знају да је за многе градове света то недостижан или далеки циљ. Београдски водовод већ 125 година успешно остварује тај циљ. Колико је за један град важно да градски водовод производи квалитетну пијаћу воду и како данас функционише највећи водовод у Србији и региону, повод су за разговор са директором „Београдског водовода и канализације“ Драганом Ђорђевићем.

Често се поредимо са другим градовима Европе. Да ли Београд у снабдевању водом може да стане „раме уз раме“ са једним Бечом, који слови да има једну од најбољих вода из градског водовода?

– Одмах да кажем, вода из београдског водовода је једна од најквалитетнијих у Европи, безбедна за пиће, припремање хране и одржавање хигијене. Зато можемо да кажемо да смо „раме уз раме“ и са Бечом. Свуда у свету пијаћа вода се сматра једним од највећих богатстава. Народима којима је доступна пијаћа вода, богати су народи, а све указује на то да ће се у скорој будућности и ратови водити око изворишта чисте воде. Безбедна пијаћа вода један је од главних услова доброг здравља становништва, а велики део привреде и индустрије воду користи и као важан производни ресурс.

Од 1892. године до данас многе генерације запослених уградиле су своја знања и пожртвован рад у овај сложени систем како би грађани српске престонице 24 сата дневно, сваког дана у години, имали на својим славинама чисту пијаћу воду.

ЗЛАТА ВРЕДНА
Београдска
ЧЕСМОВАЧА

Како изгледа процес производње воде и на који начин се проверава њена исправност, пре него што доспе до славина потрошача?

– Снабдевање Београда водом за пиће обавља се преко веома сложеног система водоводних објеката. Сирови вода, која се захвата као површинска из Саве или Дунава или подземна која се захвата рени бунарима, допрема се цевоводом до постројења за прераду воде. У оквиру Београдског водоводног система постоји пет производних погона или фабрика воде: Макиш, Беле воде, Баново брдо, Бежанија и Винча. Процес прераде воде састоји се из неколико сложених техничко-технолошких фаза: оваздушвање, филтрација, бистрење, озонизација, дезинфекција, хлорисање, само су део тог процеса. Квалитет воде проверава се после сваке фазе њене прераде на погонским лабораторијама, али и у Служби санитарне контроле, пре него што се она дистрибуира потрошачима преко водоводне мреже. Поред цевовода, водоводну мрежу чине и црпне станице, резервоари, хидрофорска постројења и још низ других објеката. Укупна дужина градске водоводне мреже је преко 3.700 километара, а да би се она сагледала, можемо као пример да узмемо раздајницу од Београда до Кувајта. Београдски водовод данас снабдева више од милион и по становника престонице и већи део индустрије на територији града. Пут воде од изворишта до домаћинстава је, као што видите, дуг, захтеван и компликован. Оно што је најважније, вода коју пију Београђани је проверено доброг квалитета.

Колико различитих профила занимања запослених је потребно да би целокупан систем могао несметано да функциониса? Колико је током ванредних ситуација, попут велике зиме прошле године, важан људски фактор?

– Поред техничких објеката и модерне механизације и транспорта, најважнији чинилац у раду предузећа су запослени. Сви они који раде у производњи, лабораторијама, пројектном бироу, одржавању, финансијама, обезбеђењу, а поготову они који раде на терену, у рововима и који у најтежим условима, на великим хладноћама или током најтоплијих дана, секу, брусе и састављају цеви, копају и изводе све најтеже физичке послове. Прошлу зиму у вододелу водоводу памтићемо по изузетно ниским температурама и великом броју кварова на водоводној мрежи. У неким данима било их је и пет пута више од просека. Због ванредне ситуације мобилисали смо све оперативне екипе и скоро непрекидним радом трудили се да у најкраћем времену отклонимо све кварове. Поред тога и машине су се често квариле због оптерећености и лоших временских прилика. Земља се ледила и до пола метра дубине, тако да су радници, који су и на великом минусу свакодневно отклањали кварове, били прави хероји зиме. Прошлогодишње искуство нам је од велике користи, а у ову зиму ушли смо спремнији и још боље опремљени. У међувремену смо набавили и нову ме-

ханизацију, што је велика ствар у зимским условима рада.

Београд је великим делом покривен водоводном мрежом, која се и даље шири до најудаљенијих делова престонице. Са друге стране, постоји проблем са недостатком канализације. Какви су планови за њену изградњу?

– Недостатак градске канализационе мреже у одређеним деловима Београда један је од највећих комуналних проблема. Око 35 одсто домаћинстава у Београду није прикључено на градску канализацију. Општине у којима има највише домаћин-

године. План, између осталог, предвиђа изградњу примарних објеката канализационог система, првенствено у границама Генералног урбанистичког плана Београда, као и изградњу секундарне мреже у санитарно најугроженијим насељима. То конкретно значи да би до 2025. године цео град требало да буде покривен водоводном и канализационом мрежом. Изградња недостајуће комуналне инфраструктуре није у директној надлежности „Београдског водовода и канализације“, али смо у сталној сарадњи са Градском дирекцијом за грађевинско земљиште и изградњу Београда и општинама, које финансирају изградњу канализације.

Градначелник Београда Синиша Мали недавно је у Будимпешти потписао уговор са кинеском компанијом, вредан 260 милиона евра, о изградњи фабрике за пречишћавање отпадних

ће дугорочно утицати на смањење броја кварова. Просечна старост водоводне мреже је око 35 година, а имамо и цеви које датирају из педесетих година прошлог века. Зато је многим суграђанима обнова водоводне мреже најважнија. Током протекле године заменили смо 40 километара уличне водоводне мреже, између осталог у Крњачи, Сремцици, Винчи, Калуђерици, Пиносави, Барајеву, Рипњу, Овчи, Бечмешу, у Грачаничкој, Скадарској, Мутаповој, Светозара Марковића, Тодора Дукина, као и многим другим улицама. Поред тога испројектовано је и расписани су тендери за реконструкцију још 46 километара цевовода на готово свим градским општинама. У току су радови на Врачару у Улици генерала Хорватовића, а ускоро крећемо и са реконструкцијом у Шуматовачкој улици. Током 2018. године биће покрениuti поступци за замену још 70 километара водоводне мреже.

Због свих неопходних улагања у санацију и модернизацију, наше предузеће има обавезу, за разлику од периода до 2014. године, да домаћински газдује овим најбитнијим комуналним системом. Једноставно речено, воду коју испоручимо потрошачима морамо потом и да наплатимо, како бисмо обезбедили средства за неометано функционисање водовода и канализације. Као последица оваког одговорног пословања у периоду од 2014. до 2017. године остварили смо добит у износу од 575 милиона динара, што представља повећање од преко седам и по пута у односу на период од 2010. до 2013. када је добит била 75 милиона динара.

Прошла 2017. година је била рекордна за реконструкцију водоводне мреже. Шта је још поред тога урађено и на који начин нова набавка механизације утиче на повећање продуктивности?

– Током протеклог лета насеља Винча и Лештане имала су уредно водоснабдевање захваљујући радовима које смо спровели на повећању капацитета на самом Погону „Винча“. Изграђена су и три нова резервоара и реконструисана три постојећа резервоара станице воде. Обновљене су три црпне станице „Ташмајдан“, „Железник“ и „Липовица“, а у току је реконструкција црпне станице „Топчидер“ која је кључна за водоснабдевање дедињске зоне у којој се налази неколико важних градских болница. Због повећања притиска у систему и стабилнијег снабдевања водом изграђене су нове хидрофорске станице „Железник“ и „Лештане“. Модернизовано је шест лабораторија набавком најсавременије опреме за неопходне анализе и контроле воде.

У јануару 2017. радници су на великом минусу поправљали кварове

Ново специјално возило великој капацитет за чишћење канализационе мреже

става без канализације су Палилула, Чукарица, Земун, Сурчин и Барајево. Али то није проблем од јуче и не може се решити преко ноћи. Зато је Скупштина града Београда усвојила Стратешки план развоја водоводног и канализационог система на широј територији града Београда до 2025.

вода и о наставку изградње великог колектора – интерцептора, који ће сакупљати све отпадне воде из централног градског система канализације и одводити их на будуће постројење за пречишћавање у Великом Селу. Укупна дужина интерцептора је 13 километара, а до сада је изграђена његова половина.

Свакодневно можемо да видимо ваше екипе на улицама Београда. Колико је потребно рада и улагања да би вода стигла до славина потрошача?

– Претходне, 2017. године трудили смо се и успели да реконструисамо рекордну дужину водоводне мреже. Међутим, због дотрајалости цевовода, а даље је велики посао пред нама и зато су нам и планови усмерени на наставак овог посла, који

На минусу до коначне поправке квара

>>> Екипе које даноноћно раде на терену сада имају још већу подршку службе транспорта. Проширили смо возни парк набавком 16 нових грађевинских машина, 20 камиона-кипера, 98 возила за превоз терених екипа и 80 доставних возила. Досадашњи возни парк је већ дотрајао и није могао да одговори на све потребе посла.

Поред модернизације, изградње и обнављања објеката, унапредили смо и систем за надзор, контролу и управљање целокупним системом и тако подигли укупан ниво безбедности.

Како ће прошлогодишњи капитални радови на Макишу, регионалном цевоводу до Младеновца и рени бунарима дугорочно утицати на квалитет снабдевања Београда водом?

– Током последње четири године спроведено је низ активности, које су у великој мери побољшале и унапредиле стање водоводног система. У мају 2015. године, после пуних 10 година неоправдано дуге изградње, завршена је и пуштена у рад модерна фабрика воде „Макиш 2“. Отварањем нове фабрике повећан је производни капацитет, обезбеђене су потребне количине пијаће воде, повећана је стабилност и поузданост система, унапређен је технолошки процес прераде воде и повећан је резервоарски простор. Оно што је изузетно битно, обезбеђени су услови за реконструкцију постројења „Макиш 1“ и „Језеро“, током ове и наредне године. Повећање безбедности квалитета у производњи воде добили смо прошлогодишњом изградњом новог објекта за УВ дезинфекцију воде и уградњом новог система за хлорисање воде.

После дуже паузе у изградњи, у јуну 2017. пуштен је у функцију регионални цевовод „Макиш – Младеновац“. На њега ће фазно бити прикључена насеља: Ресник, Јајинци, Пиносава, Бели поток, Зуце, Лештаре, Калуђерица, Винча, Болеч и Ритопек.

Због повећања издасности подземних изворишта, односно добијања веће количине воде, последњих година извршили смо ревитализацију и регенерацију на већини рени бунара. На тај начин смо први пут од 2004. године зауставили пад производње воде. Ревитализацијом рени бунара смо омогућили повећање производње воде за 300 литара у секунди.

Поред одржавања водоводне мреже, бринете и о одржавању канализационих објеката. Шта је све током последњих неколико година изграђено, обновљено и санирано у систему одвођења атмосферских и употребљених вода?

– Без канализационог система ниједан град на свету нема услова за здравствено безбедан живот његових становника.

Реконструкција и санација 25 објеката канализационих црпних станица, међу којима су: „Карађорђево трг“, „Галовица“, „Газела“, „Батајница“, „Ретензија“, „Жарково“, „Дорћол“, у вредности од преко пола милијарде динара, учиниће на дужи период да одвођење отпадних вода буде и даље безбедно. После вишедеценијског чекања, решили смо проблеме станара

са канализацијом у Улици Пеке Павловића и Булевару ослобођења на Вождовцу, Виноградској и код насеља „Белвил“ на Новом Београду, Љубише Јеленковића, Боровоја Милојевића и Кружном путу у Раковици, на неколико локација у Земуну, као и на платоу код Београдског победника. Потпуно смо реконструисали канализацију у пешачким зонама у центру града у Змај Јовиној, Вука Караџића, Сремској, Зетској, Цветном тргу, Обилићевом и Косанчићевом венцу у оквиру комплетног уређења ових улица. Потисни канализациони вод у поплавно подручју Дунава у Котежу и Крњачи, у дужини од једног и по километра, реконструиса-

Централна цевна галерија на Појону Макиш 2

ли смо у целисти и на тај начин повећали безбедност грађана ових насеља, у случају виших водостаја или ванредних ситуација. На Ади Хуји је у току измештање излива канализације, чиме ћемо решити дуготрајни еколошки проблем. Поред тога, модернизовали смо и службу за мониторинг, набавком савремене опреме за снимање и мерење протока у канализацији, а набавком великог специјалног возила за чишћење колектора решили смо будуће проблеме са већим загушењима или са материјалом који је до сада био тежак за уклањање возилима мањег капацитета.

Најавили сте вредну набавку мобилног постројења за прераду воде уз помоћ средстава из европских фондова?

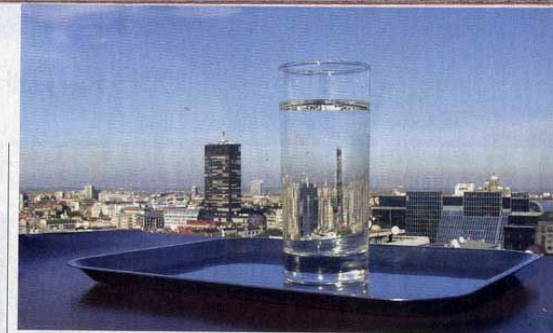
– Током ванредне ситуације 2014. године и великих поплава које су нас задесиле, у Обреновцу смо имали прилике да видимо како функционише мобилно постројење за производњу пијаће воде, са којим су нам у помоћ тада притекли пријатељи из Будимпештанског водовода. У овој 2018. години, у оквиру сарадње Београдског водовода са међународним институцијама, Европска унија је одобрила донацију у виду набавке мобилног постројења за прераду воде. Постројење ће бити у власништву Београдског водовода, али ће бити и на располагању свим угроженим подручјима на територији целе земље. Вредност донације је око 350 хиљада евра. Поред овога, Европска банка за обнову и развој (ЕБРД) обезбедила је и средства за Програм за финансијско и оперативно унапређење рада Београдског водовода – повећање стопе наплате и смањење потраживања, јачање капацитета и модернизација одељења за људске ресурсе и унапређење интерне и екстерне комуникације. Вредност друге донације је 290 хиљада евра.

Рекордни број радника „Београдског водовода и канализације“ дочекао је коначно решење радног статуса?

Лабораторија на Појону Макиш – квалитет воде на извору месец

– У Београдском водоводу је крајем 2017. године, 470 радника, који су већ били запослени на основу уговора о привремено-повременим пословима, добило посао за стално. На основу досадашњих уговора, иако су као и њихове колеге обављали одговорне послове, нису имали права на коришћење годишњих одмора, боловања, на топли оброк, а жене су губиле посао у случају да су одлазиле на породично одсуство. Приликом пријема запослених у службу на неодређено време сви они су добили иста права и бенефиције, као и остали радници. Искористио их и ову прилику да се захвалим свима њима на стрпљењу које су показали. Чином потписивања уговора на неодређено, или како то иначе кажемо „за стално“, биће за већину њих исправљена вишегодишња, а у неким случајевима и деценијска неправда. Сви ми, како у

Београдска вода са чесме једна је од најквалитетнијих у Европи

Водоводу, тако и у Градској управи, добро знамо да су заједно са осталим колегама подједнако доприносили испуњавању радних задатака важних за целокупан успех Предузећа. Међу њима има запослених од којих је и читаву деценију зависила наша основна делатност.

Истакао бих да је пре неколико дана потписан Посебни колективни уговор за сва јавна предузећа комуналне и стамбене делатности који даје више простора за награде и бенефиције за запослених у градским комуналним системима.

Морам да нагласим да је оснивач Београдског водовода и канализације, Скупштина града Београда, у сваком погледу база и подршка нашим напорима да одговоримо на све изазове савременог развоја метрополе. Без добро планиране и стручно постављене стратегије развоја Града, нема ни озбиљног напретка градског водоводног и канализационог система.

Београдски водовод издавач је капиталног тротомног издања. Какав је Ваш однос према историјском наслеђу Водовода и Београда?

– Београдски водовод је током протекле две године приредио и штампао „Трилогију о води“. За поднаслов ове Трилогије, употребили смо термин повест, а не историја, зато што смо имали за циљ да читаоце упознамо са чињеницама и истинитим догађајима, онаквима какви су заиста били и какви јесу, из периода од 1892. године, када је основан Београдски водовод, до данашњих дана и каква је перспектива снабдевања водом. Прва публикација – „Прича о води“, води вас кроз период од оснивања Водовода до данашњих дана, друга књига – „Чувари воде“, упознаје читаоце са изазовима данашњих генерација, док је трећа – „Рат за воду“, прича о будућем времену, које је већ на прагу. Историја Београда нераскидиво је повезана са историјом његових најважнијих комуналних система и зато смо ми у Београдском водоводу сматрали да наш главни град заслужује једно овакво капитално дело са много документаристичке грађе и квалитетних фотографија, уз занимљиве приче. ■